

26.3.2008

1676/9220/2007

Oy Suomen Uutisradio Ab

PL 123
00241 Helsinki

Viite
Ref.
Ref.
Asia
Ärende
Subject

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS RADIO-OHJELMISTOSTA JA MAINONNASTA

Asian tausta

Viestintävirasto on teettänyt tutkimuksen toimiluvanvaraisten radioiden sisällöstä. Tutkimuksessa on kerätty tietoa ohjelmistojen sisällöstä yhden tutkimuspäivän aikana. Ohjelmistojen sisältöä on kuvattu toimiluvassa ohjelmiston sisällölle asetettujen vaatimusten pohjalta. Lisäksi tutkimuksessa on selvitetty televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) mainonnan määrää ja erottamista koskevien säännösten huomioimista tutkimuksen otospäivänä. Tutkimusotantaan on valikoitunut muun muassa Oy Suomen Uutisradio Ab:lle myönnetty toimilupa, jonka perusteella yhtiöllä on oikeus harjoittaa valtakunnallista tai siihen rinnastettavaa radiotoimintaa analogisissa radioverkoissa. Toimiluvassa mainituilla taa-juuksilla lähetetään Radio Novan lähetystä.

Säännökset

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:ssä säädetään oikeudesta televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen. Pykälän 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain 2 §:ssä tarkoitetussa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on muissa kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa haettava valtioneuvostolta toimilupa (ohjelmistolupa)."

Lain 11 § koskee toimilupamääräyksiä. Pykälän mukaan:

"Toimilupaviranomaisella on oikeus antaa toimilupiin liittyviä ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä.

Toimilupaviranomaisella on oikeus antaa myös määräyksiä, jotka koskevat:

- 1) lähetysten alueellista kuuluvuutta tai näkyvyyttä;
- 2) vuorokautista lähetysaikaa; ja
- 3) lähetystekniikkaa ja siirtokapasiteettia."

Lain 21 §:ssä säädetään mainonnan, teleostoslähetysten ja sponsoroinnin yleisistä periaatteista. Pykälän 1 momentin mukaan:

"Televisio- ja radiomainokset on voitava tunnistaa mainoksiksi ja teleostoslähetykset teleostoslähetyksiksi. Ne on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella."

Radiomainonnan aikarajoituksista säädetään lain 30 §:ssä seuraavaa:

"Radiomainosten lähetysaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetysajasta. Mainoksia saa radiolähetyksissä kuitenkin kunakin kahtena peräkkäisenä täytenä tuntina olla enintään yhteensä 24 minuuttia."

Mikäli päivittäinen lähetysaika on 24 tuntia, saa lain 30 §:n mukaan radiomainosten lähetysaika olla siis enintään 2 tuntia 24 minuuttia.

Lain 36 §:n 1 momentissa säädetään pakkokeinoista seuraavaa:

"Jos televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja taikka muu viestintämarkkina-alaissa tarkoitettu teleyritys rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomainen voi antaa sille huomautuksen ja velvoittaa sitä korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Päätöksen tehoteeksi voidaan asettaa uhkasakko siten kuin uhkasakkolaissa säädetään."

Viestintävirasto valvoo televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n nojalla kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, jollei valvonta kuulu kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan. Säännöksen nojalla Viestintävirasto valvoo muun muassa radiotoiminnan harjoittamiseen myönnettyjen toimilupien ehtojen noudattamista.

Toimilupa

Valtioneuvosto on 31.5.2006 myöntänyt Oy Suomen Uutisradio Ab:lle toimiluvan valtakunnalliseen tai siihen rinnastettavaan radiotoimintaan analogisissa radioverkoissa, mihin liittyvän radiokanavan ohjelmisto on ollut mukana tutkimuksessa. Toimilupa koskee seuraavia taajuuksia:

Taajuuskokonaisuus 1

Anjalankoski 105,7 MHz
 Espoo 106,2 MHz
 Eurajoki 106,0 MHz
 Haapavesi 104,1 MHz
 Inari 106,3 MHz
 Joutseno 103,8 MHz
 Jyväskylä 105,8 MHz
 Kaarina/Turku 103,9 MHz
 Karijoki (Pyhävuori) 107,6 MHz
 Kerimäki 107,7 MHz

Kiiminki/Oulu 104,8 MHz
 Kolari (Ylläs) 107,9 MHz
 Kruunupyy 107,2 MHz
 Kuopio 106,7 MHz
 Kuusamo (Ruka) 100,8 MHz
 Lahti 104,4 MHz
 Lapua 106,5 MHz
 Lieksa (Koli) 104,3 MHz
 Mikkeli 106,3 MHz
 Pelkosenniemi (Pyhätunturi) 105,8 MHz
 Pihtipudas 105,1 MHz
 Rovaniemi 105,5 MHz
 Sotkamo (Vuokatti) 105,7 MHz
 Taivalkoski 105,0 MHz
 Tampere 104,7 MHz
 Tervola 107,5 MHz

Toimilupa on voimassa 1.1.2007–31.12.2011.

Toimiluvassa todetaan ohjelmiston osalta seuraavaa:

"Toimiluvan nojalla lähetettävän radiolähteyksen tulee koostua pääsääntöisesti 25-50-vuotiaille kuuntelijoille suunnatusta ohjelmistosta. Ohjelmiston tulee sisältää uutis- ja ajankohtaisaineistoa keskimäärin vähintään kaksi tuntia kunakin arkipäivänä kello 6:n ja 18:n välillä. Vastaavana aikana puhesisältöjen osuuden lähetysajasta tulee olla keskimäärin vähintään 30 prosenttia. Keskimääräinen aika lasketaan kultakin viikolta maanantaista perjantaihin. Lähteyksen tulee olla selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen.

Luvanhaltijan on lähetettävä toimituksellinen aineisto ja siihen liittyvät mainokset kuuluvuusalueella samanaikaisesti ja samansisältöisenä."

Kyseisillä taajuuksilla lähetetään Radio Novan lähetystä.

Tutkimuksen havainnot

Tutkimuksessa on 26.4.2007 kello 6.00–18.00 tallennetussa näytteessä havaittu seuraavia seikkoja Radio Novan lähteyksessä suhteessa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain säännöksiin sekä toimilupaan liittyviin määräyksiin.

Puhesisältöjen osuus

Radio Novan lähteyksessä torstaina 26.4.2007 kello 6.00 - 18.00 oli kaikkiaan noin 3 tuntia ja 22 minuuttia (03:21:40) toimituksellista puhesisältöä, eli yhteensä noin 28,1 prosenttia tutkitusta yhden päivän näytteestä.

Uutis- ja ajankohtaisaineiston osuus

Radio Novan lähteyksessä oli kaikkiaan noin tunti ja 47 minuuttia (01:47:15) uutis- ja ajankohtaistyyppistä toimituksellista aineistoa. Sel-laisiksi on tässä laskettu uutiset (00:56:35), ajankohtaisotot (00:44:56)

sekä lähetysnäytteessä olleet asia- tai dokumenttiosiot (00:05:44). Kanavan oma varsinainen sähköuutislähetys sijoittui aina tasatunneille, puolen aikaan uutisotsikoita sivuttiin uutistoimittajan ja juontajan välisen keskustelun muodossa.

Mainosten tunnistettavuus ja erottaminen muusta ohjelmistosta

Radio Novan lähetysnäytteeseen sisältyvät mainoskatkot oli pääsääntöisesti erotettu muusta ohjelmasta joko kanavan omalla promotiospotilla (yleensä katkon alussa) tai selvällä äänitunnuksella (yleensä asematunnus katkon lopussa). Aamun ja aamupäivän lähetyksiin sisältyi kuitenkin kolme siirtymää suoraan mainoskatkosta juontajan ja uutistoimittajan keskusteluun uutisotsikoista (klo 7.31, klo 8.33 ja klo 9.32) Kahdesti uutisten lopputunnuksen ja säätietojen välissä kuultu Kauppalehden nettisivujen mainos (klo 7.03 ja klo 8.03) jäi sekin sellaisenaan vaille selitystä.

Viestintävirasto selvityspyyntö 6.11.2007

Viestintävirasto pyysi Oy Suomen Uutisradio Ab:n selvitystä siitä, miten televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain säännökset sekä toimilupiin liittyvät määräykset on otettu huomioon Oy Suomen Uutisradio Ab:n harjoittamassa radiotoiminnassa. Oy Suomen Uutisradio Ab:ltä pyydettiin selvitystä erityisesti Radio Novan lähetyksessä havaituista poikkeamista suhteessa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain säännöksiin sekä toimilupaan liittyviin määräyksiin. Havaittujen poikkeamien osalta selvitystä pyydettiin erityisesti:

1. Puhesisältöjen osuudesta suhteessa toimiluvassa edellytettävään osuuteen: miten tutkimuksessa esiin tullut puhesisältöjen osuus heijastaa Oy Suomen Uutisradio Ab:n näkemyksen mukaan puhesisältöjen keskimääräistä osuutta toimiluvassa määritellyllä viikoittaisella aikajaksolla maanantaista perjantaihin kello 6–18?
2. Uutis- ja ajankohtaisaineiston osuudesta suhteessa toimiluvassa edellytettävään osuuteen: miten tutkimuksessa esiin tullut uutis- ja ajankohtaisaineiston osuus heijastaa Oy Suomen Uutisradio Ab:n näkemyksen mukaan uutis- ja ajankohtaisaineiston keskimääräistä osuutta toimiluvassa määritellyllä viikoittaisella aikajaksolla maanantaista perjantaihin klo 6.00–18.00?
3. Mainosten tunnistettavuutta ja erottamista koskevien säännösten noudattamisesta.
4. Mainonnan määrää koskevien säännösten noudattamisesta: millaisin toimenpitein Oy Suomen Uutisradio Ab huolehtii käytännössä siitä, että radiomainonnan aikarajoituksia koskevia säännöksiä noudatetaan sen harjoittamassa radiotoiminnassa? Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 30 §:n mukaan radiomainosten lähetyssaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetyssajasta. Mikäli päivittäinen lähetyssaika on 24 tuntia, saa radiomainosten lähetyssaika olla siis enintään 2 tuntia 24 minuuttia. Tutkimuksessa analysoidussa 12 tunnin mittaisessa Radio Novan lähetysnäytteessä oli kaikkiaan noin 2 tuntia ja 6 minuuttia (02:06:17) mainoksia.

5. Mahdollisista toimenpiteistä, joihin Oy Suomen Uutisradio Ab aikoo ryhtyä tutkimuksen tuloksen johdosta.

Selvitys pyydettiin toimittamaan Viestintävirastolle 27.11.2007 mennessä.

Oy Suomen Uutisradio Ab:n selvitys 28.11.2007

Oy Suomen Uutisradio Ab toimitti selvitystä asiassa 28.11.2007. Oy Suomen Uutisradio Ab Oy on todennut selvityksessään muun muassa seuraavaa:

"1. Puhesisältöjen osuudesta suhteessa toimiluvassa edellytettävään osuuteen: miten tutkimuksessa esiin tullut puhesisältöjen osuus heijastaa Oy Suomen Uutisradio Ab:n näkemyksen mukaan puhesisältöjen keskimääräistä osuutta toimiluvassa määritellyllä viikoittaisella aikajaksolla maanantaista perjantaihin kello 6–18?"

Oy Suomen Uutisradio Ab:llä ei ole ollut käytettävänä Viestintäviraston teettämän selvityksen äänitemateriaalia eikä myöskään niin sanottuja omia referenssinauhoja selvityksen ajalta. Tämän vuoksi emme voi yksilöidysti kommentoida selvityksen tulosta kyseiseltä ajalta.

Viestintävirasto selvityksen mukaan Radio Novan puhesisällön määrä 26.4.2007 kello 06:n ja 18:ta välillä oli noin 3 tuntia 22 minuuttia eli yhteensä noin 28.1 prosenttia tutkitusta yhden päivän näytteestä. Toimiluvan mukaan puhesisällön määrän tulee olla keskimäärin vähintään 30 prosenttia kunakin arkipäivänä laskettuna kultakin viikolta maanantaista perjantaihin.

Oy Suomen Uutisradio Ab:n oman ohjelmatoimituksen ohjeistuksen mukaan sen puhesisällön määrän maanantaista perjantaihin kello 06:n ja 18:ta välillä tulee noudattaa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain säännöksiä että toimilupaan kirjattuja määräyksiä. Varmistaakseen lain ja toimiluvan edellyttämän puhe-, uutis- ja ajankohtaisasisällön määrän riittävyyden myös sellaisina päivinä, jolloin ao sisällön tarjonta markkinoilla on niukkaa, Oy Suomen Uutisradio Ab on pidentänyt uutis- ja ajankohtaislähetystensä normilähetysaika kaikkina arkipäivinä 28.11.2007 alkaen.

2. Uutis- ja ajankohtaisaineiston osuudesta suhteessa toimiluvassa edellytettävään osuuteen: miten tutkimuksessa esiin tullut uutis- ja ajankohtaisaineiston osuus heijastaa Oy Suomen Uutisradio Ab:n näkemyksen mukaan uutis- ja ajankohtaisaineiston keskimääräistä osuutta toimiluvassa määritellyllä viikoittaisella aikajaksolla maanantaista perjantaihin klo 6.00–18.00?"

Viestintäviraston selvityksen mukaan Radio Novan uutis- ja ajankohtais-tyyppisen toimituksellisen aineiston määrä 26.4.2007 kello 06:n ja 18:ta välillä oli noin 1 tunti 47 minuuttia. Toimiluvan mukaan uutis- ja ajankohtaisaineiston määrän tulee olla keskimäärin vähintään kaksi tuntia kunakin arkipäivänä laskettuna kultakin viikolta maanantaista perjantaihin.

Oy Suomen Uutisradio Ab:n oman ohjelmatoimituksen ohjeistuksen mukaan sen uutis- ja ajankohtaisasisällön määrän maanantaista perjantaihin kello 06:n ja 18:ta välillä tulee noudattaa sekä televisio- ja radiotoimin-

nasta annetun lain säännöksiä että toimilupaan kirjattuja määräyksiä. Varmistaakseen lain ja toimiluvan edellyttämän uutis- ja ajankohtaissisällön määrän riittävyyden myös sellaisina päivinä, jolloin ao sisällön tarjonta markkinoilla on niukkaa, Oy Suomen Uutisradio Ab on pidentänyt uutis- ja ajankohtaislähetystensä normilähetysaikaa kaikkina arkipäivinä 28.11.2007 alkaen.

3. Mainosten tunnistettavuutta ja erottamista koskevien säännösten noudattamisesta.

Viestintäviraston selvityksessä Radio Novan lähetysnäytteeseen sisältyi kolme siirtymää suoraan mainoskatkosta juontajan ja uutistoimittajan keskusteluun uutisotsikoista sekä kuultiin kahdesti uutisten lopputunnuksen ja säätietojen välissä Kauppalehden nettisivujen mainos. Näissä tapauksissa on kyse inhimillisestä virheestä. Oy Suomen Uutisradio Ab on tietoinen mainosten tunnistettavuudesta ja erottamisesta koskevista säädöksistä ja noudattaa niitä tarkoin. Uutisten lopputunnuksen ja säätietojen välissä kuultu Kauppalehden nettisivustojen mainos on poistettu. Oy Suomen Uutisradio Ab pahoittelee tapahtunutta erheittä.

4. Mainonnan määrää koskevien säännösten noudattamisesta: millaisin toimenpitein Oy Suomen Uutisradio Ab huolehtii käytännössä siitä, että radiomainonnan aikarajoituksia koskevia säännöksiä noudatetaan sen harjoittamassa radiotoiminnassa? Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 30 §:n mukaan radiomainosten lähetysaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetysajasta. Mikäli päivittäinen lähetysaika on 24 tuntia, saa radiomainosten lähetysaika olla siis enintään 2 tuntia 24 minuuttia. Tutkimuksessa analysoidussa 12 tunnin mittaisessa Radio Novan lähetysnäytteessä oli kaikkiaan noin 2 tuntia ja 6 minuuttia (02:06:17) mainoksia.

Oy Suomen Uutisradio Ab seuraa jatkuvasti kanavalla jaettavan mainonnan määrää. Yhtiön mainonnan suunnittelu- ja trafikkiosasto valvoo, että televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain määräystä noudatetaan.

5. Mahdollisista toimenpiteistä, joihin Oy Suomen Uutisradio Ab aikoo ryhtyä tutkimuksen tuloksen johdosta.

Viestintäviraston selvityksessä on Radio Novasta tehty näyteotos yhden arkipäivän lähetysten osalta kello 06:n ja 18:ta välisenä aikana. Yksittäisten päivien kohdalla on suuriakin eroja yleisen uutis- ja ajankohtais- tarjonnan osalta, joka sitten vaikuttaa uutislähetysten pituuteen. Yksi viikko on kuitenkin riittävän pitkä aika analysoida keskimääräisiä sisältöjen pituuksia. Oy Suomen Uutisradio Ab:n toimitukselleen antaman ohjeistuksen mukaan pyritään kuitenkin kaikkina päivinä ylittämään lupaehtoisissa asetetut määrät.

Varmistaakseen lain ja toimiluvan edellyttämän puhe-, uutis- ja ajankoh- taissisällön määrän riittävyyden myös sellaisina päivinä, jolloin ao sisällön tarjonta markkinoilla on niukkaa, Oy Suomen Uutisradio Ab on pidentänyt puhe-, uutis- ja ajankohtaislähetystensä normilähetysaikaa kaikkina arki- päivinä 28.11.2007 alkaen."

Päätöksen perustelut

Radio Novan toimiluvan mukaan ohjelmiston tulee sisältää uutis- ja ajankohtaisaineistoa keskimäärin vähintään kaksi tuntia kunakin arkipäivänä kello 6:n ja 18:n välillä. Vastaavana aikana puhesisältöjen osuuden lähetysajasta tulee olla keskimäärin vähintään 30 prosenttia. Keskimääräinen aika lasketaan kultakin viikolta maanantaista perjantaihin.

Radio Novan lähetyksnäytteessä oli kaikkiaan noin tunti ja 47 minuuttia (01:47:15) uutis- ja ajankohtaistyyppistä toimituksellista aineistoa. Selvaisiksi tutkimuksessa on laskettu uutiset (00:56:35), ajankohtaisosiot (00:44:56) sekä lähetyksnäytteessä olleet asia- tai dokumenttiosiot (00:05:44).

Radio Novan uutis- ja ajankohtaisaineiston määrä alitti tutkimuksessa analysoidun yhden päivän osalta lähes 13 minuuttia toimiluvassa edellytettävän kahden tunnin keskimääräisen määrän, joka lasketaan kultakin viikolta maanantaista perjantaihin.

Radio Novan puhesisältöjen osuus lähetyksajasta alitti tutkimuksessa analysoidun yhden päivän osalta 1,9 prosenttiyksikköä toimiluvassa edellytettävän 30 prosentin keskimääräisen osuuden, joka lasketaan kultakin viikolta maanantaista perjantaihin.

Oy Suomen Uutisradio Ab on selvityksensä mukaan pidentänyt puhe-, uutis- ja ajankohtaislähetyksensä normilähetyksiaikaa kaikkina arkipäivinä 28.11.2007 alkaen.

Koska Oy Suomen Uutisradio Ab on todennut selvityksessään ryhtyneensä toimenpiteisiin varmistaakseen, että puhe-, uutis- ja ajankohtaislähetyksien määrä vastaa toimiluvassa asetettuja vaatimuksia, Viestintävirasto ei ole katsonut aiheelliseksi selvittää erikseen puhe-, uutis- ja ajankohtaislähetyksien määrää viikkotasolla.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 21 §:n 1 momentin mukaan televisio- ja radiomainokset on voitava tunnistaa mainoksiksi ja teleostoslähetykset teleostoslähetyksiksi. Ne on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella.

Radio Novan lähetyksnäytteeseen sisältyi kolme siirtymää suoraan mainoskatkosta juontajan ja uutistoimittajan keskusteluun uutisotsikoista. Lisäksi kahdesti uutisten lopputunnuksen ja säätietojen välissä mainostettiin Kauppalehden nettisivuja.

Oy Suomen Uutisradio Ab:n selvityksen mukaan kolmessa siirtymässä suoraan mainoskatkosta juontajan ja uutistoimittajan keskusteluun oli kysymys inhimillisestä virheestä. Lisäksi uutisten lopputunnuksen ja säätietojen välissä kuultu Kauppalehden nettisivustojen mainos on poistettu.

Viestintävirasto katsoo, ettei Oy Suomen Uutisradio Ab ole noudattanut Radio Novan toiminnassa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 21 §:n 1 momenttia.

